

دیوار باغ ایرانی

الهه رستمیان*

Elahe.rostamian@gmail.com

دانشجوی کارشناسی ارشد معماری منظر

چکیده

اندیشیدن و تحلیل و بررسی دیوار بطور کلی در مفاهیمی مانند امنیت، آرامش و آسایش، استقلال و مرز تغییر، نمایان می‌شود و دیوار باغ ایرانی در مفاهیمی دیگر هم، مانند هویت و فرهنگ در هنر و معماری ایرانی نیز متجلی می‌شود. مطالعه چرایی ایجاد دیوار باغ ایرانی که پیوستی ناگسستنی با باغ ایرانی و مفاهیم وجودی آن دارد، می‌تواند برنامه‌ای زیست محیطی تحول‌گرا را در مسیر مطالعات کارشناسان طراحی شهری قرار دهد تا به تبع آن امکان بهره‌مندی بهینه از این میراث هویتی و فرهنگی ایرانی در جهت ایجاد امنیت و آرامش زیست محیطی فراهم گردد. بدیهی است در عصر حاضر شاید تصور تعریف و تحلیل دیوار باغ ایرانی به منظور بهره‌مندی مفید فایده روز در شهرهای مخصوصاً کلان، به ظاهر امری غیرقابل قبول و بیهوده بنمایاند. لکن این مهم با توجه به مفاهیم هویتی و فرهنگی و هنری که دارد حتی به صورت دیواری مجازی کاربردی مطمئناً درخور توجه دارد. لذا تحلیل دیوار باغ ایرانی یکی از شاخص‌های مهم فرهنگی، هنری و معماری به منظور ارتقای سطح کیفی زندگی جمعی است که باید در سطح خرد و کلان مدیریت، برنامه‌ریزی و طراحی شهری، شهرک‌های اقماری، روستایی، فضاهای اقامتی بین شهری جاده‌ای و ... مورد توجه قرار گیرد. در انجام این تحقیق از منابع کتابخانه‌ای کمک گرفته شده است و هدف از این تحقیق، پاسخ پیرامون سؤالاتی از قبیل: دیوار باغ ایرانی به عنوان یکی از اجزای اصلی باغ دارای چه نقشی بوده است؟ و در زندگی امروز دیوار باغ ایرانی چه نقشی را برای ما ایفا می‌کند؟ و همچنین چگونه می‌توان دیوار باغ ایرانی را در زندگی امروز متجلی کرد؟ می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: باغ ایرانی، دیوار باغ، محصوریت، آسایش و آرامش

۱- مقدمه

از زمانی که امکان مطالعه، تحقیق و بررسی زندگی فردی و اجتماعی انسان میسر گردیده است، مشاهده می‌شود که انسان در طول تاریخ زیست خود پیوسته تلاش وافر را معمول داشته تا با بهره‌مندی از امکانات موجود و تفکر و اندیشیدن به منظور بهینه کردن محیط زیست خود که ناشی از فطرتی نهادینه می‌باشد تحولی ایجاد نماید. بدیهی است در این تحول ایجاد آرامش و آسایش با ثبات در رأس اهداف زندگی انسان‌ها بوده است و یکی از شاخص‌ترین وجوهی که بدین منظور برگزیده‌اند ایجاد حصار مطمئنی در محل زندگی فردی (یک اتاق، یک یا چند اتاق محصور در یک حیاط دیوار کشیده شده، یک قلعه، یک شهر، وحتى بخشی از یک کشور) و اجتماع بوده است.

اما چیزی که بیشتر از همه قابل تأمل است دادن روح و انگیزه خاص به آن است. می‌بینیم که دیوار قلعه با انگیزه مقاومت در برابر بیگانگان، معماری خاص سلحشوری به خود گرفته و به اوج اقتدار و بالندگی اجتماعی از مردم قلعه می‌رسد. و مشاهده می‌شود که با انگیزه حفظ و توسعه روحیه شاد و لطیف و طبعی بلند، دیوار باغ همراه با منظر و بنای مربوطه شاهکار هنر انسان را می‌نمایاند. (باغ شاهزاده ماهان و...).